NUM XXVI.

w SOBOTĘ DNIA 24. CZERWCA ROKU 1780.

Z Mohilewa dnia 12. Czerwca.

Mieſiąc teraznieyſzy uſzczęſliwiaiący tuteyſze miaſto bytnością WIELKICH MONARCHOW zawſze będzie nayſławnieyſzą Epochą w Dzieiach naſzych. *Dnia 2.* o godzinie 9. z rana przybył tu Ceſarz Jmć pod Jmieniem Hrabiego *de Falkenſztein,* maiący przy ſobie Generała *Braun,* kilku Pułkownikow, iednego Teologa, i innych Oſob około 30. Wyiachawſzy J. Ceſarſka Mość z Granic ſwych *Lodomeryi*, przyięty był na Granicah *Roſſyiſkich* od Feld-Marſzałka Hrabi *Romancowa Zadunayſkiego*, który mu w całym przeciągu od *Kijowa* aż do *Mohilewa* aſſyſtował. Po przybyciu ſwoim Ceſarz Jmć ſciſle zachowuiąc *incognito,* w ubierze Kapitana lub Maiora Auſtryackiego bez Orderow, żadnych nieprzyimował wizyt, ani ich oddawał *Dnia* 4. zrana o godzinie 7. w Kościele JJ. XX. *Jezuitow* Mſzy S. klęcząc z wielkim zbudowaniem ſłuchał, po którey J.X. Rektora tamecznego, przy wyiściu z Kościoła attencyą Mu czynią-

cego pytałſię o niektórych okolicznościach do Stanu JJ. XX. *Jezuitow* zciągaiących ſię, i uczyniwſzy Łaſkawe oświadczenie, do Pałacu udałſię; o godzinie 11. z rana Nayiaśnieyſza Jmperatorowa Jmć z wielką Wſpaniałością, przy liczney Aſſyſtencyi Panow, Stanu Rycerſkiego i kilku Reymentow woyſka, przy powſzechney Radości Obywatelow, biciu z armat, i odgłoſie Dzwonow, przez Tryumfalną bramę do Miaſta przybyła, przy którey Magiſtrat, na znak wierności i Poddańſtwa ſwoiego miał honor oddać 2. Klucze, ieden złoty, drugi ſrebrny. Jmć X. Biſkup *Biało-Ruſki* Paſterz Naſz z JJ. XX. Kanonikami i Licznym Duchowieńſtwem Swieckim i Zakonnym w Kościelnym ubierze przy Kościele JJ. XX. Karmelitow, a zaś JJ. XX. Jezuici w podobnymże ubierze przed Kościołem ſwoim z Studeńſką Młodzią porządnie uſzykowaną, mieli honor oświadczyć Dobrotliwey Monarchini iadącey proſto do Katedralney Cerkwi, pod tytułem *Spaſa*, powinne uſzanowanie. Jmperatorowa Jmć dla przywitania Ceſarza Jmci, i oznaymienia Mu o przybyciu ſwoim, wyſłała Xżęcia *Potenkina:* Sama zaś złożywſzy BOGU podziękowanie za ſzczęśliwą podróż, z Cerkwi proſto udała ſię do Pałacu na przedmieściu *Szkłowſkim* będącego, gdzie Ceſarz Jmć czekaiący na pokoiach przybycia Jey Jmperatorſkiey Mci, przy powitaniu pocałował w rękę, wzaiemnie zaś od Jey Jmperatorſkiey Mci był pocałowany w Twarz. Ceremoniał zwyczayny przy powidaniuſię Monarchow był uchylony. Ceſarz Jmć dnia tego i naſtępuiących znaydował ſie u Stołu Jey Jmperatorſkiey Mci: od przyięcia iednak ofiarowaney ſobie warty i poſługi Paziow Jmperatorſkich grzecznie wymówił ſię; ſzczupłą poſpolicie miewał aſſyſtencyą, i zdał ſię mieć w tym ukontentowanie, ieśli od kogo był niepoznany, iednakże mimo tak ściſłego *Jncognito* wſzyſcy Mu u Stołu i wſzędzie pierwſze mieyſce dawali.

Dnia 5. zrana prezentowani byli Nayjaśnieyſzey Jmperatorowey Jeymci Xiąże Staniſław *Poniatowſki*, Liczni Panowie Polſcy i Roſſyiſcy, Dway Biſkupi: Łaciński i Grecki, Magiſtrat, i różne Stany Obywatelów; po obiedzie zaś około godziny 7. Jmperatorowa Jeymć z Hrabią *de Falkenſtein* i Licznym Pańſtwem udała ſię do zamku na Operę, gdzie wielkim koſztem wygodne umyślnie na ten koniec zrobione było Teatrum i kilka wſpaniałych Sal, w których Feld-Marſzałek Roſſyiſki i Generalny Gubernator, czyli Namieſtnik w Kraju Biało-Ruſkim, Graff *Czerniſzew*, przez wſzyſtkie dni, dla całego Pańſtwa wſpaniałe dawał Bale i Kollacye, Nayjaśnieyſza zaś Jmperatorowa Jeymość po

zakończonych Teatrach wcześnie powracała do Pałacu swego. *Dnia 6.* po Obiedzie prezentowane były Jmperatorowey Jeymci dystyngwowańsze Damy, nastąpiły potym *Concerta.* *Dnia 7.* o godzinie 10. z rana Nayjaśnieysza Monarchini z Hrabią *de Falkensztein* wizytowała Jzby Sądowe, potym udała się do Kościoła JJ. XX. Karmelitów, przed którego drzwiami JX. Biskup Biało-Ruski Pasterz Nasz z liczną assystencyą JJ. XX. Kanoników, Jezuitów i innych Zakonników przyimował Nayjaśnieyszą Monarchinią, przed którą przy teyże Assystencyi i wdzięczney Jmperatorskiey Muzyce miał Mszą wielką Biskupim Obrządkiem, którey Jmperatorowa Jeymość nie na Tronie wspaniale przygotowanym, lecz blisko przy nim z Hrabią *de Falkensztein*, przykładnie słuchała, nastąpiło potym *Te DEUM Laudamus*, po którym Jmperatorowa Jeymość z Hrabią *de Falkensztein* powróciła do Pałacu; wieczorem o godzinie 7. były Teatra. *Dnia 8.* o godzinie 11. z rana Jmperatorowa Jeymość z Hrabią *de Falkensztein* wizytowała Kościoł Grecki pod Tytułem *Bractwa*, po obiedzie zaś były *Concerta.* *Dnia 9.* Cesarz Jmć w Kościele JJ, XX. Jezuitów z przykładnym nabożeństwem słuchał Mszy S. po którey JX. *Czerniewicza* Prowincyała Jezuickiego dniem pierwey z *Połocka* tu przybyłego, krótką rozmową, ale pełną dobrotliwych wyrazów uszczęśliwić raczył. Wieczorem Jmperatorowa Jeymość z Hrabią *de Falkensztein* znaydowała się na Operze. *Dnia 10.* JX. Prowincyał *Jezuicki* z Rektorem tuteyszym miał honor być prezentowanym Monarchini swojey, i do ucałowania Dobroczynney Ręki być przypuszczonym, w krótce potym Jey Jmperatorska Mość udała się na mieysce, gdzie była Cerkiew drewniana pod Tytułem *Woskreszenia* i tam na wieczną Pamiątkę bytności swojey z Cesarzem Rzymskim w *Mohylowie* węgielny kamień przyszłego murowanego Kościoła położyła, po Obiedzie Nayjaśnieysza Monarchini w jedney Karecie z Cesarzem Jmcią, z Hrabią de Cobentzel Posłem Cesarskim, i Hrabią *Romańcowem Zadunayskim* Feld-Marszałkiem Rossyiskim wyjachała ztąd do *Szkłowa*, przy wdzięczney muzyce w Bramie Tryumfalney, przy biciu z armat uszykowanych na wałach i będących w Obozie, składającym się z 10. tysięcy z dokładem woyska, i przy odgłosie dzwonów w Całym mieście.

Wcałym przeciągu tygodniowey tu Rezydencyi Monarchowey powszechna w całym mieście każdey nocy była Illuminacya, na wielu zaś mieyscach, co do Sztuki i wspaniałości, nader piękna, ciekawe porywała oczy. Panow Polskich i Ryssyiskich tak wielka tu była Liczba, że paradnych karet

zy Zamku liczono pospolicie do
o. samych zaś Orderowych
ło z dokładem 50. Woyska obo-
m tu stoiące dla ustawiczney
awie niepogody generalnego
ampamentu składać niemogły,
ia 6. był tylko prywatny, na
órym Cesarz Jmć był przytom-
. Przyspieszone 2. dniami przy-
cie Cesarza Jmci do *Mohilewa*,
zyczyną było zkracania wszędy
mierzoney Rezydencyi Jmpe-
torskiey: Prędzey nad czas de-
rminowany Jmperatorowa Jeymć
dniami przybyła do *Połocka*,
ócey wszędy bawiła, iak zaś
ieszno iachała ztąd wnośić mo-
a, że wyiachawszy z *Połocka* o
dzinie 9. nocowała o mil 22. w
iennie, wprzeciągu podróży z
ołocka do *Mohilewa* padło koni kil-
naście, z których za każdego wraz
łacono ze Skarbu po 25. Ru-
low, choćby był naypodleyszy.
) dalszych okolicznościach woia-
u tego następuiącą z *Orszy* od-
ieramy wiadomość: Jmperatoro-
a Jeymć wyiachawszy z *Mohilewa*
nia 10. o godzinie 3. z południa,
zczęśliwie dnia tegoż przed go-
ziną 6. staneła w *Szkłowie*, gdzie
mć Pan *Soritz* Generał powtórnie
niał honor witać i przyimować
Dobroczynną Monarchinią swoię,
Przyozdobienie Appartamentow,
ollacya, bal, Jlluminacya, feierwerk
wszystkie Festyny były w tym
uście, że warte były oka tak
WIELKICH MONARCHOW.
Nazaiutrz o godzinie 8. ranney
Jmperatorowa Jmć wyiachała z Cesarzem Jmcią do *Orszy*, gdzie Stanowszy o południu iadła obiad, po którym wyiachała o godzinie 3 na noc do *Lad*. Przy odieździe z *Orszy* J. X. Biskup *Biało-Ruski* Pasterz nasz w Assystencyi JJ. XX. Kanoników i Licznego Duchowieństwa w Kościelnym ubierze stoiąc przy Kościele JJ. XX. Trynitarzów przeprowadzał Nayjaśnieyszą Monarchinią, która przed się wziętą podróż w jedneyże Karecie z Cesarzem Jmcią kontynuować ma aż do Smoleńska, zkąd prosto udać się ma do *Petersburga*, a Cesarz Jmć do *Moskwy*, z tamtąd zaś pospieszy do *Petersburga*. Mówią niektórzy, że Cesarz Jmć postanowiony jest zwiedzić dopioro *Szwecyą*, *Danią*, i powrót swóy do *Wiednia* kierować na *Litwę* i *Warszawę*.

Z TUREK.

Z Konstantynopola d. 17. Kwietnia.

Kapitan Basza dnia 13. tego Miesiąca pożegnałsię iuż z *Wielkim Sultanem*, i udałsię do swoiey Eskadry stoiącey tu we wszelkiey gotowości, maiący płynąć na iakąś wielkiey wagi wyprawę. Część tey Eskadry, w liczbie trzech okrętow, piąciu Fregat, i sześciu Galer, zostanie pod Komendą iego Leytnanta.

NUM: XXVI.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 24. CZERWCA ROKU 1780.

Z NIEMEIC

Z Lintz dnia 14. Maia.

Ceſarz Jmć odprawuie ſwą podróż znowu pod imieniem Hrabiego de *Falkenſtein.* Monarcha ten, wyieżdżaiąc z *Wiednia*, miał wziąć z ſobą na dwa Milliony *Złotych*, tym iedynie końcem, aby za przybyciem Jego do *Gallicyi* i *Lodomeryi*, pieniądze te po Miaſtach były rozrzucone. Wyſłano także rozmaite w tym czaſie *Diplomata*, mocą których naygodnieyſi pomienionych Kraiow Obywatele, iedni będą uczynieni Xiążętami *Imperii*, drudzy Hrabiami.

Z Hamburga dnia 16. Maia.

Proiekt Łączeniaſię z ſobą Państw *Północnych* dla utrzymania w beſpieczeństwie ſwego handlu w teraźnieyſzych okolicznościach, zdaieſię coraz więcey mocy nabierać. Liſty *Sztokolmſkie* donoſzą, że Dwór *Szwedzki* oświadczył iuż zawiaduiącemu intereſami *Roſſyiſkiemi*, że przyſtępuie do propozycyi Imperatorowey Jeymci; i że przeto, za przygotowaniem ſześciu woiennych okrętow, które iuż kazał uzbraiać, będzie miał te Dwór, tak iako i *Duńſki*, 10. okr tow ſzeręgowych i 6. Fregat n morzu, z których iednak 6. zoſt nieſię dla wſzyſtkiego w Porci *Carlſcrona*, przy wſzelkiey do pły nienia gotowości za odebranien pierwſzego rozkazu. W *Kopenhadz* podobnież nieuſtaią roboty d przygotowania Eſkadry; i opróc 6. okrętow i 2. Fregat, które uzbra iać iuż kazano, Dwór ten nazna czył ieſzcze na tenże koniec dw wielkie okręty, ieden od 70. drug od 60. armat. Z tego wſzyſtkieg wnieść można za rzecz pewną że trzy Mocarſtwa *Północne* zgodziłyſię zupełnie z Rzepltą *Hollenderſką.* względem potrzeby dawania obrony ſwoiey żegludze wſzakże nic ieſzcze niemaſz uſtanowionego względem tych środ kow, które będą użyte do wyk nania tego proiektu; i przeto Dw *Duńſki* czeka w tey rzeczy po wrotu Kuryera, który przywiozſzy do niego dnia 19. przeſzłego Mieſiąca Liſty z *Petersburga*, odiechał wprawdzie zaraz na zaiutrz do *Roſſyi*, ale przymuſzony

był zatrzymaćsię w swey drodze, ponieważ ieszcze były lody na Morzach *Północnych*.

Z Kliwii dnia 27. Maja.

Gdy iuż wszystkie Dywizye sił morskich z *Francyi*, z *Hiszpanii*, i z *Anglii* popłynęły do *Ameryki* gdzie się ma otworzyć całe tegoroczney woyny Teatrum, i gdzie Rok teraznieyszy stanieśię podobno Epochą dalszego losu *Prowincyi-Ziednoczonych*; domyślaćsię należy, iż nie prędzey będziemy mieli ciekawsze wiadomości, iak w Miesiącu Sierpniu, ponieważ w tym chyba czasie zaczną przychodzić z tamtąd nowiny o obrotach i działach woiennych, tak Amirałow *Angielskich*, iak *Francuskich* i *Hiszpańskich*. Zostałysię wprawdzie dwie w *Europie* wielkie Floty, *Francuska* i *Angielska*; wszakże ich krążenie nic nam ciekawego nie obiecuie. Będą one podobno, tak iak i Roku przeszłego, przeieżdżałysię paradnie po morzu; będąsię wzaiemnie miały na pilnym oku; będziesię iedna drugiey starała być straszną; iedna drugą będzie niby goniła; krótko mówiąc, dwie te Floty wielkie uczynią rzeczy małe. Tym czasem iednak ciekawość publiczna możesię zabawić różnemi domysłami i uwagami, cosię stanie, lub nie stanie, i iakie skutki wezmą, lnb nie wezmą, nadchodzące roboty w Gabinetach *Europeyskich*, bądź względem wykonania proiektu Oboiętności, bądź względem pogodzenia Państw woiuiących. Mniemanie teraz iest naypowszechnieysze, że Państwa wchodzące do utrzymania oboiętności, od tego naprzód poczną, ażeby ich żegluga była ubespieczona; do czynienia zaś pokoiu nie pierwiey przystąpią, aż zobaczą, że los woienny zacznie barziey sprzyiać iedney stronie, aniżeli drugiey; i na ten czas przeto będąsię wszystkie przykładały do przywrócenia równey wagi, częścią naznaczaiąc granice niesprawiedliwym pretensyom Strony iedney, częścią nadgradzaiąc szkody, które przez nieszczęście, przez niedbalstwo, lub przez nieumieiętność, poniesie Strona druga. Uważaią to teraz, że gdy *Anglia*, iak nieporuszona iaka w pośrzód nawałności skała, nie wiele zdaiesię dbać na przyszłe skutki *Północney* Konfederacyi, zabieraiąc nawet z niezakazanemi towarami Statki, *Francya* przeciwne i *Hiszpania*, staraiąsię z swey strony iak mogą, ziednać sobie te Państwa, które wchodzą do tey Konfederacyi. Można to poznać z dwóch Listow następuiących, z których ieden od J. Pana de *Sartine* do Generalnego Komisarza Portow i Zbroiowni morskich *Francuskich*, drugi iest pisany od Hrabiego de *Florida-Blanca* do Pana Hrabiego de *Rechteren* Posła *Hollenderskiego* w *Madrycie* zostaiącego.

List pierwszy. „ Wiadomo iest W. Panu, że przedsięwzięta od Króla Jmci woyna nie ma innego

celu, iak zadość uczynienie tey chęci, którą ma do utrzymania *wolności żeglugi*. Z *wielkim zatym ukontentowaniem* postrzegł nasz Monarcha, że wszystkie prawie *Północne* Państwa nakłoniłysię i postanowiły szczyrzesię do tego przykładać. Przez dawnieysze swe ustawy Król Jmć iuż otworzył sposoby, iakiemi chce, żeby iego, bądź woienne, bądź inne okręty, postępowały z Statkami poddanych Państw oboiętnych. Mimo to iednak zlecił mi powtórnie Król Jmć roskazać W. Panu, ażeby od Kapitanow i innych Officierow okrętow zbroynych, pomienione ustawy, tyczącesię Statkow oboiętnych *mianowicie* Poddanych *Rossyiskich*, pilniey i ścisley, iak nigdy przedtym, były zachowywane. Na ten koniec rozkazuie Król Jmć, ażeby nietylko miano iak naywiększy wzgląd na Statki oboiętne, ale żeby im przytym dawano wszelką w potrzebie pomoc, żeby ich żegludze nie czyniono naymnieyszey przeszkody, *chociażby towary ich mogły być naznaczone do Portow nieprzyiacielskich*, i żeby nigdzie ich nieprzytrzymywano, chyba żeby oczywiściesię pokazało, że, albo pod banderą kraiu iakiego oboiętnego płyną do *Anglii*, albo że przewożą do nieprzyiaciela rzeczy zakazane, iako *zbroie wszelkiego rodzaiu i potrzeby inne woienne*. Chce zatym Król Jmć, aby ten ninieyszy List od WPana do Komisarzow Departamentu *Havre de grace*, a od nich w Kopiach do wszystkich Kapitanow okrętow, iuż wychodzących, iuż powracaiących, był posłany, ażebysię stosowali z iak naywiększym względem wypełniać to wszystko, co iest przepisano względem Statkow, *mianowicie* tych, które należą do Poddanych *Rossyiskich*.„

List drugi. „ Doniesiono Królowi Jmci, że Statek ieden *Hollenderski* pod Komendą Kapitana *Wagenaar* zostaiący, a od naszey Szebeki zabrany, iako powracaiący z *Gibraltaru*, gdzie złożył część tey mąki, którą z *Ferol* prowadził do *Cadix*, został teraz uwolniony dla tey przyczyny, iż, iak pomieniony Kapitan mówił, wzięty był gwałtem od Korsarza iednego *Angielskiego*, i do tey Fortecy zaprowadzony. Że iednak pokazałosię, iż pomieniony Statek napotkany był przy samym Porcie *Cadix*, maiący ieszcze swóy ładunek, a zatym mniemane schwytanie od Korsarza *Angielskiego* iest iedynym kłamstwem, i wprowadzenie do *Gibraltaru* 5162. Cetnarow mąki iest oczywistym złodzieystwem ze szkodą Króla Jegomości; przeto dla zabieżenia przez przyzwoitą karę podobnym w czas dalszy oszukaniom, Król Jmć kazał sądzić pomienionego *Wagenaar*, a mnie zlecił prosić WPana, ażebyś o tym doniosł *Stanom Generalnym*, przed któremi Minister Króla Jmci, w *Hadze* rezyduiący, ma rozkaz żalićsię

mocno na to złodzieyſtwo, które nie powinnoby być owocem tych względow, które Monarcha móy ma na Banderę Rzpltey. Spodziewaſię Król Jmć, że *Stany Generalne* karząc ſurowie ſamė przez ſię podobnych winowaycow, uwolnią Króla Jmci od ſzukania potrzebnych śrzodkow dla poſkromienia tak wielkich wyſtępkow.,.

Z ROSSYI.

Z Petersburga dnia 9. Maia.

Dzień drugi teraznieyſzego Mieſiąca, iako doroczny Narodzenia Jmperatorowey Jeymości, z zwyczayną uroczyſtością był obchodzony. Dnia 4. po obiedzie udałaſię taż Monarchini z całą Familią do *Carſkoe-Selo*, Wyiazd Jmperatorowey Jeymci do *Ruſi Białey* nieodmiennie dnia 20. lub 21. tego Mieſiąca naſtąpi. Obywatele Miaſta *Narwy* chcąc z tey okoliczności ſprawić dla Niey oſobliwą uroczyſtość, przyſłali tu ſwych Poſłow proſząc Jmperatorowey Jeymci, aby i ich Miaſto ſwoią przytomnością zaſzczycić raczyła; i na to pożądaną odebrali odpowiedź. Rzecz ieſt pewna, że za powrótem naſzey Monarchini z *Białey-Ruſi*, Dwór naſz będzie miał u ſiebie Gościa w oſobie Xiążęcia Jmci *Pruſkiego*, ponieważ Hrabia de *Görtz* Miniſter *Pruſki* iuż o tym donioſł. Przybycie tego Xiążęcia, któregoſię ſpodziewamy tu widzieć około Mieſiąca Września, tym więkſze ſprawuie ukontentowanie, iż między naſzym i *Pruſkim* Dworem, trwa zawſze mocny ściſły i wzaiemney przyiaźni związek.

Flota naſza na obronę handlu i żeglugi *Roſſyiſkiey* naznaczona, ſtoi iuż gotowa w *Cronſtadt*. Przeprawiwſzyſię (iak ſłycać) przez *Sund*, nie tylko na Morzu *Baltyckim*, ale i w okolicach *Norwegii*, owſzem aż pod *Archaniołem*, Flota tama krążyć, dla którey powiękſzenia maią inną ieſzce mnieyſzą Eſkadrę gotować.

Z WŁOCH.

Z Genui dnia 30. Kwietnia.

Podług nayświeżſzych wiadomości odebranych z *Portu-Cadix* pod datą dnia 21. tego Mieſiąca, Eſkadry *Hiſzpańſkie* ieſzcze nie wyſzły były, i nie mogły być gotowe, chyba w naſtępuiącym tygodniu, lubo miały wiatr cale pomyślny do żeglugi. Okrętow zbroynych, z którychſię te Eſkadry ſkładaią, ſtoi tam 17. to ieſt: dwa okręty od 80. ośm od 70. dwa od 64. trzy Fregaty od 34. armat, i dwa Statki mnieyſze. Popłynie prócz tego z temi Eſkadrami 83. Statkow przewozowych z ośmią Reymentami w liczbie bliſko 12,000. Ludzi, z których Reymentow każdy maſię ſkładać z dwóch Batalionow i iedney Kompanii Artyleryi. Dodaieſię w tychże Liſtach, że mimo pilney ſtraży *Hiſzpanow*, okręt ieden woienny i dwie Fregaty *Angielſkie*, wyſzły niedawno z *Gibraltaru*, i przeprawiły ſię bez przeſzkody przez *Ciesninę*,